

SUNUŞ

Akademik Düşünce Enstitüsü, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla siyasette kadınların temsiline yönelik Türkiye’deki önemli sivil toplum kuruluşlarından biri olan Kadın Adayları Destekleme Derneği Başkanı Sayın Nuray Karaoğlu ile görüşme gerçekleştirdi.

1)KA. DER hakkında bilgi verir misiniz?

KA.DER, kadınların ve erkeklerin her alanda eşit olarak temsil edilmelerini savunan bir kadın örgütüdür. Toplumu ve bireyleri ilgilendiren kararların alındığı, seçim ve atama ile oluşan tüm karar organlarında kadın erkek eşitliğini demokrasinin bir gereği olarak kabul eder.

Türkiye’de kadınlar, farklı sosyal alanlarda varlıklarını kanıtladıkları halde üst düzey yönetimlerde, özellikle de siyasette, eşit temsilden hala çok uzak bir konumdadırlar. Bu eşitsizliği gidermek, tüm yurttaşların kararlara katılımını sağlamak, kadın deneyimi ve çözüm üretme yeteneğini sosyal ve siyasal alanlara kazandırmak amacıyla Mart 1997’de kurulan KA.DER, seçimle ve atamayla geline tüm karar organlarındaki kadın temsil oranlarını yükseltmek için çalışır.

KA.DER, siyaset alanının toplumsal yaşam üzerindeki tayin edici özelliğini göz önünde bulundurarak, öncelikle siyasette eşit temsilin sağlanmasını ana hedef olarak belirlemiştir. Çünkü siyaset alanında sağlanacak eşit temsil, kadın erkek eşitliğinin her alanda gerçekleşmesini kolaylaştıracaktır.

2) Kadınlarının genel ve yerel siyasetteki temsil oranları konusundaki çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Ülkemizde kadınların seçme seçilme hakkını kazandığı **1934** yılından bu yana yapılan **23** genel seçimde Türkiye Büyük Millet Meclis’e giren **11 bin 385** milletvekilinden sadece **598’i** kadındı. Meclis’e giren kadın milletvekili oranı ortalama **%5,25!** Cumhuriyet tarihi boyunca **1** tane bile kadın milletvekili çıkarmamış **20 ilimiz var (Adıyaman, Ardahan, Artvin, Bayburt, Burdur, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, Karabük, Karaman, Kilis, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Osmaniye, Rize, Sinop ve Yozgat).**

Kadınların siyasi parti üyelikleri ve siyasete ilgisi her gün artarken, partilerin karar verici organlarında ve karar alma mekanizmalarında görünürlükleri oldukça azdır. Mart 2020 itibariyle TBMM’deki kadın milletvekili sayısı sadece **102 (%17,32)’dir.**

Yerel yönetimler seçimlerini incelediğimizde de yerel seçim sonuçlarına göre Türkiye’de kadınlar, belediye meclis üyeliğinde en fazla **%11**, belediye başkanlığında **%3,02** ve il genel meclis üyeliğinde ise **%4,79** oranında yer alabilmektedir.

Aynı zamanda, Türkiye’de toplam **50.292** muhtar bulunmaktadır. **2014** yılı yerel seçim sonucuna göre kadın muhtar sayısı sadece **674**’ken, **2019** yılında yalnızca **1071** kadın muhtar seçilmiştir.

2014 Yerel Seçimlerine göre;

1396 belediye başkanından **40’ı kadın (%2,86)**

20498 belediye meclis üyeliğinin **2198’i (%10,72)**

1251 il genel meclis üyeliğinin **60’ı (%4,79)** kadınlardan oluşmaktadır.

2019 Yerel Seçimlerine göre;

1389 belediye başkanından **42’si (%3,02)**

20745 belediye meclis üyeliğinin **2283’ü (%11)**

1272 il genel meclis üyeliğinin **48’i (%3,77)** kadınlardan oluşmaktadır.

3) Kadınların siyasete katılımının önündeki engelleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kadınların siyasete katılımının önündeki en önemli engellerden birisi toplumsal cinsiyet rolleridir. Bu roller, erkekleri siyasi aktörler olarak onaylayıp, kadınları özel alandaki çeşitli yükümlülöklere yöneltmektedir.

Kadınların kamusal alanda görünürlüğü erkek egemen zihniyetle engellenmektedir. Kadınların sosyoekonomik anlamda dezavantajlı konumları da onların siyasete katılımını olumsuz yönde etkilemektedir. Siyaset için gerekli olan eğitim, finansa erişim (adaylaşma için yüklü miktarda olan başvuru harçları ve dosya masrafları), profesyonel iş hayatı (ilişki ağlarının eksikliği) ve sosyal ağlar açısından kadınlar erkeklere göre dezavantajlı konumdadır.

Şüphesiz yalnızca Türkiye’de değil dünyanın birçok ülkesinde kadınlar hakları olan eşitlik mücadelesini yüzyıllardır veriyorlar. 1930 yılında yerel seçimlerde kadınların seçme ve seçilme hakkı kazanmasından sonra aradan geçen yıllara rağmen gelinen temsil oranı yetersizdir!

Ne genel seçimlerde ne yerel seçimlerde kadınlar istedikleri eşit temsile ulaşamamışlardır. KA.DER olarak tüzüğümüzde de yer aldığı gibi, tüm karar alma mekanizmalarında kadın erkek eşitliğinin sağlanması için çalışıyoruz.

4)Çalışmalarınızda kırsal kesimlerde kadınların karşılaştığı sorunlara yönelik özel bir faaliyetiniz bulunmakta mıdır? KA.DER olarak bu konuda yapmış olduğunuz projelerden ve eğitimlerden bahseder misiniz?

Ülkemizde kadınlar 26 Ekim 1933 tarihinde yapılan 442 Sayılı Köy Kanunu değişikliği ile muhtar olma ve ihtiyar heyetlerine seçilme hakkını kazandılar. Köy ve mahallelerden başlayarak kadınların yönetimlerde ve karar alma mekanizmalarında temsil edilmesi, gerçek demokrasinin oluşturulmasında en önemli basamaklarından biridir.

Bu doğrultuda, 2019 yerel seçimlerinde kadın muhtar sayısını arttırmak amacıyla “Eşitlik Mahallede Başlar” kampanyamızı hayata geçirdik. Türkiye’de **10 ilde** düzenlediğimiz eğitimler ve farkındalık kampanyaları sonucunda kadınların muhtar adaylığına ilgisi önemli ölçüde arttı. 31 Mart seçimlerinden sonra kadın muhtar sayısı **%58,9** oranında artmıştır. KA.DER olarak bu artışın haklı gururunu yaşıyoruz. 2019’daki yerel seçim kampanyamızı da:

“KADIN YOKSA ÖZGÜRLÜK YOK”

“KADIN YOKSA ADALET YOK”

“KADIN YOKSA DEMOKRASİ YOK”

Seslenişini Türkiye’nin birçok ilinde billboardlar ve sosyal medya da yayınladık.

5) Her sene 8 Mart’ta bir karne yayınlıyorsunuz. Bu karnelerin öneminden bahseder misiniz?

Bu karneyi her yıl yapan Türkiye’de tek sivil toplum örgütü KA.DER’dir. Çeşitli mekanizmalardaki kadın temsiline istatistiğine ve **153** ülke **DÜNYA EKONOMİK FORUMU’NUN** her yıl düzenlediği toplumsal cinsiyet eşitliği sıralamasında arasında Türkiye’nin yerine dikkat çekiyoruz.

Kamuoyu ile paylaştığımız karnede yer alan notlar, Türkiye’nin 12 yıldır sınıfta kaldığını ortaya koymaktadır. Karar alma mekanizmalarında kadının adı hala çok yetersizdir. Kadınlar toplumun her alanında hak ettikleri yere gelene kadar mücadelemiz sürecektir. Kadına yönelik her alandaki bariyerler yalnızca kadınların aşması gereken bir mesele değil, bir demokrasi sorunudur ve bu sorun hep birlikte çözümlidir. Bu nedenle **“8 Mart Kadın-Erkek Temsilde Eşitlik Karnesini”** iyi okumak gerekmektedir.

Talebimizi kabul edip, görüşme nezaketinde bulunduğunuz için Akademik Düşünce Enstitüsü Derneği olarak sizlere teşekkür ediyor, çalışmalarınızda üstün başarılar diliyoruz.